

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: **M. K.**
zast. zmocněncem Mgr. et Mgr. J. M., DiS.
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 9. 2025, čj. RN-xx-SP,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 29. 9. 2025, čj. RN-xx, se zrušuje a věc se jí vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a rozhodnutí správního orgánu

1. Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila prvoinstanční rozhodnutí ze dne 30. 5. 2025, čj. R-30.5.2025-42/xx, kterým byl žalobci odňat invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. a) a § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“), neboť bylo zjištěno, že již není invalidní, když jeho pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pouze o 20 %.

II. Shrnutí žalobní argumentace

2. Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání zákonnosti shora uvedeného rozhodnutí, navrhl jeho zrušení a vrácení věci žalované a přiznání nákladů řízení. Svoje žalobní námitky soustředil do následujících tří žalobních bodů:

1) Vada řízení

3. Žalobce namítl, že byl zásadně krácen na svých právech v rámci celého řízení. Před vydáním rozhodnutí ČSSZ v prvním stupni mu nebyl zaslán posudek o invaliditě ze dne 14. 5. 2025 a neměl žádnou možnost se k němu před vydáním rozhodnutí v 1. stupni vyjádřit. Totéž se stalo i v případě rozhodnutí o námitkách, ačkoliv tuto vadu ve vztahu k řízení v 1. stupni namítal. Posudek o invaliditě mu nebyl zaslán a jeho obsah tak do dnešního dne nezná, resp. některé závěry jsou převedeny do napadeného rozhodnutí. Takový postup je však nezákonný a zásadním způsobem omezuje ústavní právo žalobce na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Toto právo je pak navíc blíže vymezeno v ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), který stanoví, že účastníkovi řízení musí být před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost se vyjádřit k podkladům pro rozhodnutí. Dle žalobce tato vada nemůže být v soudním řízení odstraněna a soud by tak měl bez dalšího napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalované k dalšímu řízení.

2) Nepřezkoumatelnost rozhodnutí

4. Žalobce uvedl, že rozhodnutí ČSSZ napadal i z hlediska nepřezkoumatelnosti závěrů posudkového lékaře, neboť ten dostatečně nevysvětlil, z jakého důvodu hodnotí zdravotní stav tak, jak určil v posudku a proč řadí dané postižení právě do kapitoly XV oddílu B položky 9a přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „vyhláška o posuzování invalidity“), a v souvislosti s tím namítal nepřezkoumatelnost (nejen) tohoto závěru.
5. Stejnou vadou však trpí i napadené rozhodnutí, resp. posudek, ze kterého vychází a který zůstal žalobci utajen. Podle napadeného rozhodnutí i lékař Institutu posuzování zdravotního stavu (dále také jen „IPZS“), který přezkoumával předchozí posudek, dospěl ke stejnému závěru a vůbec nevysvětlil důvod tohoto zařazení, ačkoliv právě to žalobce namítal. Žalobce uvedl, že v rámci námitkového řízení namítal další řadu okolností, například nesprávné hodnocení zdravotního postižení podle posudkových kritérií (nedostatečná svalová síla dle lékařských zpráv, funkce končetin, celková pohyblivost, chůze, stání a dopad na celkovou výkonnost a schopnost vykonávat denní aktivity). V rámci těchto námitek navrhoval zařadit svůj zdravotní stav ve vztahu ke kapitole XV do oddílu B a položky 9c, resp. 9b vyhlášky o posuzování invalidity. A dále namítal, že pokud posudkový lékař hodnotil velmi mírně postižení kyčlí, mělo by v takovém případě rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu převzít onemocnění páteře, tedy výhřez ploténky. Napadené rozhodnutí se však nezabývalo těmito všemi jeho námitkami, a v důsledku toho je nepřezkoumatelné.
6. Žalobce má zato, že v kombinaci s vadou procesu popsanou shora by soud by neměl přebírat činnost správního orgánu a pokračovat v řízení vydáním vlastního posudku

Za správnost vyhotovení: R. V.

prostřednictvím posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, jak je v těchto případech obvyklé, ale měl by napadené rozhodnutí bez dalšího jako nepřezkoumatelné zrušit a věc vrátit žalované k dalšímu řízení.

3) Nesprávné posouzení skutkového stavu

7. Žalobce má současně zato, že ani samotný závěr posudků, resp. napadeného rozhodnutí, nemůže obstát. Již jen samotná skutečnost, že se podrobil velké operaci kyčlí, po které mu zůstaly jizvy, a z tohoto důvodu ani svaly plně neplní svou funkci, sama postačí k tomu, aby mu byl invalidní důchod přiznán. Pokud se k tomu ale dále připojí podle jeho názoru těžký výhřez ploténky (jak uvedl v rámci námitkového řízení s odkazem na odborný článek – výhřez o velikosti 6 mm identifikovaný u žalobce je řazen jako středně těžký až těžký stav), nelze o tom, že by žalobci měl být invalidní důchod v některém stupni invalidity ponechán pochybovat. Nesprávnost závěru napadeného rozhodnutí je zřejmá již jen z toho, že posudky uvádějí, že *„pracovní zařazení ve vyučeném oboru truhlář nezvládal“*, nebo že *„je posuzovaný pracovní zařazen s úlevami – omezení zatížení kyčelních kloubů a zvedání břemen“*, aniž by tyto závěry žalovaná, resp. posudkoví lékaři, jakkoliv zpochybnili.
8. Žalobce závěrem uvedl, že posouzení jeho zdravotního stavu by předně mělo proběhnout v řízení před ČSSZ s možností využití práv účastníka řízení, nikoliv poprvé správně až v rámci řízení soudního.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

9. V písemném vyjádření k žalobě žalovaná podrobně popsala předchozí průběh řízení a zopakovala argumentaci uvedenou v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
10. Uvedla, že lékař IPZS pro námitkové řízení zařadil zdravotní postižení žalobce podle kapitoly XV, oddílu B, položky 9a vyhlášky o posuzování invalidity, kde je uvedeno funkční postižení u ztuhnutí nebo omezení pohybu v kyčelním, kolenním kloubu či kloubech. Podle uvedené položky se hodnotí stavy, kdy přetrvává lehké omezení hybnosti v jednom nebo více kloubech končetiny/končetin. Podle doložené dokumentace je hybnost v kyčelních kloubech v normě, došlo k úpravě svalové síly stehenních svalů, chůze je samostatná s dobrým stereotypem. Míra poklesu pracovní schopnosti je dána procentním rozpětím 5-10 %. Lékař IPZS zvolil hodnotu na horní hranici tohoto rozpětí, tj. 10 %, s přihlédnutím k proběhlým operacím. Pro další postižení zdravotního stavu (bolestivý páteřní syndrom) a profesi byla tato hodnota dále navýšena o maximálně možných 10 procentních bodů na celkových 20 %, neodpovídá proto žádnému stupni invalidity. Po provedeném přezkumu lékař IPZS pro námitkové řízení konstatoval potvrzení prvoinstančního posudkového závěru ze dne 14. 5. 2025 lékaře IPZS. Protože žalovaná neshledala prvoinstanční rozhodnutí v rozporu s právními předpisy, ani že by bylo nesprávné, popř. že by nastala skutečnost, která by odůvodňovala zastavení řízení, námitky zamítla a prvoinstanční rozhodnutí potvrdila podle ustanovení § 90 odst. 5 správního řádu.
11. V reakci na žalobní námitku, že žalobci nebyl posudek o invaliditě zaslán, a jeho obsah tak do dnešního dne nezná, žalovaná poznamenala, že zdravotní stav žalobce byl v námitkovém řízení přezkoumán dne 24. 9. 2025, dne 25. 9. 2025 byl vyhotoven posudek a následně odeslán zástupci žalobce do datové schránky. K právu vymezenému v ustanovení
Za správnost vyhotovení: R. V.

§ 36 odst. 3 správního řádu uvedla, že se v řízení ve věcech důchodového pojištění nepoužije. K nesouhlasu žalobce s medicínským posouzením jeho zdravotního stavu navrhla provedení důkazu odborným lékařským posouzením posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, neboť posudek těchto komisí se podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu považuje za tzv. povinný důkaz, který musí soud provést, pokud přezkoumává rozhodnutí žalované o invalidním důchodu.

IV. Posouzení krajským soudem

12. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona s. ř. s. Učinil tak bez nařízení jednání při splnění podmínek ustanovení § 76 odst. 1 s. ř. s. a po prostudování předloženého správního spisu dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu shledal důvodnou.
13. V prvním žalobním bodě žalobce namítl, že byl zásadně krácen na svých právech v rámci celého řízení, neboť mu před vydáním obou rozhodnutí ČSSZ nebyly zaslány posudky o invaliditě a neměl možnost se k nim před vydáním rozhodnutí vyjádřit. V tomto směru poukazoval na své ústavní právo na spravedlivý proces a ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu.
14. Této námitce krajský soud přisvědčit nemohl. Dle ustanovení § 85a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), platí, že v řízení ve věcech důchodového pojištění se ustanovení správního řádu o vyjádření účastníků k podkladům rozhodnutí nepoužije. Podle tohoto ustanovení se tak v řízení ve věcech důchodového pojištění neuplatní obecná povinnost správních orgánů seznamovat účastníky řízení s podklady pro vydání rozhodnutí zakotvená v § 36 odst. 3 správního řádu. V provedeném řízení proto správní orgány neměly zákonnou povinnost před vydáním rozhodnutí ve věci poučovat žalobce o tom, že má možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí a vyjádřit se k nim, jak stanoví § 36 odst. 3 správního řádu.
15. To ostatně konstatoval již Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 1. 6. 2011, čj. 3 Ads 77/2011- 49: *„Z hlediska systematiky zákona č. 582/1991 Sb. se § 85a odst. 1 formulací ‚v řízení ve věcech důchodového pojištění‘ vztahuje i na řízení o námitkách, které je jinak uceleně upraveno v § 88 tohoto zákona. V § 88 je stanoveno, že na řízení o námitkách se vztahuje správní řád s výjimkami, které jsou taxativně uvedeny v odstavci 8 tohoto ustanovení. Lze tedy dovodit, že výjimky z aplikace správního řádu uvedené v § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb. se vztahují pouze na řízení o námitkách, kdežto výjimka z aplikace § 36 odst. 3 správního řádu, uvedená v § 85a odst. 1, se vztahuje jak na řízení o přiznání dávky důchodového pojištění, tak na řízení o námitkách. V projednávané věci tedy stěžovatelka (poznámka krajského soudu: stěžovatelkou byla ČSSZ) postupovala v souladu se zákonem, jestliže v řízení o námitkách neaplikovala § 36 odst. 3 správního řádu“* (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
16. Pokud jde o samotné zaslání posudků o zdravotním stavu žalobci, zákon č. 582/1991 Sb. ve svém § 8 odst. 8 stanoví, že Institut posuzování zdravotního stavu (nikoliv tedy žalovaná) předá nebo zašle občanu stejnopis vydaného posudku. Žalobce namítl, že žádný posudek mu zaslán nebyl (v replice na vyjádření žalované pak k tomu přiložil výpis z historie z datové schránky za období 24. až 29. 9. 2025), žalovaná tvrdí, že posudek
Za správnost vyhotovení: R. V.

vypracovaný pro námitkové řízení byl po jeho vypracování zástupci žalobce zaslán do datové schránky. Nutno poznamenat, že žádný doklad o tomto doručení v předloženém správním (dávkovém) spise ani ve zdravotní dokumentaci ke zdravotnímu stavu žalobce založen není. Jak je však uvedeno výše, žalovaná nemá povinnost zasílat účastníku řízení podklady pro rozhodnutí, ani jej vyzývat k seznámení se s nimi, a nejde tak o vadu, která by měla sama o sobě vliv na zákonnost jejího rozhodnutí.

17. V dalším žalobním bodě byla namítána nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, kterou žalobce spatřuje v tom, že se rozhodnutí žalované nezabývalo jeho námitkami vznesenými v rámci námitkového řízení. Tuto námitku krajský soud shledal důvodnou.
18. Jak plyne z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, je obecně povinností odvolacího správního orgánu přezkoumat napadené rozhodnutí v kontextu všech odvolacích důvodů a vypořádat se s nimi (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2009, čj. 7 Afs 116/2009-70). Nevypořádá-li se správní orgán v rozhodnutí o odvolání se všemi odvolacími námitkami, zatíží tím své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Jestliže je řízení o důchodových nárocích účastníků koncipováno jako dvoustupňové řízení (žalovaná rozhoduje o námitkách účastníka proti prvostupňovému rozhodnutí), není žádného důvodu na rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o důchodových věcech jako rozhodnutí o opravném prostředku neklást stejné požadavky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění správního rozhodnutí jako v ostatních věcech (srov. např. rozsudek ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43). V posuzovaném případě je tedy třeba požadovat po žalované, aby se ve svém rozhodnutí, jímž rozhoduje o námitkách účastníka řízení, vypořádala se všemi jeho námitkami. Lze dodat, že se správní orgán nemusí vypořádávat s každou jednotlivou námitkou účastníka řízení, zvláště pak, pokud by šlo o námitky marginální či námitky zjevně obstrukčního charakteru. Se závažnými a konkrétně formulovanými námitkami, které mají vztah k projednávané věci a které jsou zásadní pro samotné rozhodnutí, je však povinen se v odůvodnění rozhodnutí vypořádat.
19. V nyní posuzovaném případě však žalovaná v žalobou napadeném správním rozhodnutí některé zásadní námitky žalobce, které vznesl v rámci námitkového řízení, nevypořádala, ani se k nim nijak nevyjádřila. Krajský soud musel přisvědčit žalobci v tom, že žalovaná se nijak nevypořádala s jeho návrhem na zařazení jeho zdravotního stavu ve vztahu ke kapitole XV., oddílu B do položky 9c, resp. 9b vyhlášky o posuzování invalidity, ani s námitkou, že pokud posudkový lékař hodnotil velmi mírně postižení kyčlí, mělo by v takovém případě rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu převzít onemocnění páteře, tedy výhřez ploténky, k čemuž s odkazem na odborný článek uvedl, že výhřez o velikosti 6 mm identifikovaný u něho je řazen jako středně těžký až těžký stav.
20. Krajský soud je si samozřejmě vědom, že správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení, a napadené rozhodnutí tak bylo vydáno na základě posudku IPZS. Jestliže však v námitkovém řízení vypracovaný posudek o zdravotním stavu neodpovídá na konkrétní věcné námitky účastníka řízení uplatněné v námitkovém řízení proti závěrům prvoposudku, má se žalovaná (pokud sama nezná odpověď) na takové odborné otázky zpracovatele posudku v námitkovém řízení doptat, resp. žádat jejich vysvětlení v doplnění posudku, a ve svém rozhodnutí se k nim vyjádřit. Nutno poznamenat, že posouzení zdravotního stavu účastníka řízení by mělo proběhnout

v prvé řadě v rámci řízení u České správy sociálního zabezpečení včetně vypořádání jeho námitek proti posudku o zdravotním stavu, nikoliv poprvé až v rámci řízení soudního.

21. Tím, že se však žalovaná k uvedeným konkrétním (a nikoliv marginálním) námitkám nijak nevyjádřila, zatížila své rozhodnutí vadou, pro kterou musí být její rozhodnutí zrušeno pro vady řízení, a to pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
22. Pokud jde o další žalobcem zmíněné námitky, které uplatnil v rámci námitkového řízení a které dle jeho názoru zůstaly žalovanou nevypořádané, zmínil námitku nesprávného hodnocení jeho zdravotního postižení podle posudkových kritérií a nedostatečné vysvětlení hodnocení jeho zdravotního stavu v prvoposudku. Byť se k těmto námitkám žalovaná nevyjádřila výslovně, lze z odůvodnění jejího rozhodnutí víceméně dovodit, že posouzení zdravotního postižení žalobce v posudku vypracovaném pro námitkové řízení dne 25. 9. 2025 považovala za zhodnocené dle posudkových kritérií, když ve svém rozhodnutí z něho zopakovala, že podle stanovené položky se hodnotí stavy, kdy přetrvává lehké omezení hybnosti v jednom nebo více kloubech končetiny/končetin, a současně připomněla, že podle doložené dokumentace žalobce je jeho hybnost v kyčelních kloubech v normě, došlo k úpravě svalové síly stehenních svalů a chůze je samostatná s dobrým stereotypem. I takovéto pouze implicitní vyjádření lze považovat za dostatečnou reakci na uplatněnou námitku. Samotná otázka, zda bylo hodnocení zdravotního stavu dostatečné a přesvědčivě vysvětlené (právě i v kontextu s námitkami, na které však odpovězeno nebylo), a potažmo tedy správné, je pak již otázkou věcného posouzení závěrů posudku.
23. Vzhledem ke shora uvedenému závěru o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalované se krajský soud již dalšími žalobními námitkami nezabýval, neboť se týkají již samotného posouzení zdravotního stavu žalobce. To by však bylo za dané situace předčasné.

V. Závěr a náklady řízení

24. S ohledem na shora uvedené musel krajský soud napadené rozhodnutí žalované výrokem I. zrušit ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů a věc mu vrátit k dalšímu řízení, v němž bude vázána právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
25. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, přičemž jeho zmocněnec (který není advokátem) žádal přiznání náhrady nákladů řízení žalobci spočívajících v úhradě náhrady hotových výdajů v paušální výši 300 Kč za 1 úkon, celkem za 2 úkony (převzetí zastoupení a porada se zástupcem, sepis a podání žaloby), kterou lze dle jeho názoru přiznat ve výši dle advokátního tarifu i účastníkovi řízení, který není zastoupen advokátem.
26. Soud ve správním soudnictví však nemůže přiznat žalobci jako procesně nezastoupenému advokátem náhradu nákladů řízení stanovenou paušální částkou podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, nýbrž musí vycházet z nákladů, jejichž vynaložení žalobce soudu prokáže (§ 57 odst. 1 s. ř. s.).
27. Použití § 151 odst. 3 o. s. ř. (v novelizovaném znění účinném od 1. 7. 2015) na řízení podle soudního řádu správního je totiž vyloučeno. Stejně tak nejsou na toto řízení přenositelné důvody nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, č. 275/2014 Sb. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, čj. 6 As 135/2015-79). Krajský soud tak mohl žalobci přiznat pouze náklady, jejichž vynaložení by soudu prokázal. Od placení soudního poplatku bylo předmětné řízení osvobozeno a žádné další konkrétní náklady řízení, které by mu v souvislosti se soudním řízením vznikly, nespecifikoval ani nedoložil. Proto soud rozhodl tak, jak je uvede ve výroku II.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a odst. 1, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Za správnost vyhotovení: R. V.

Hradec Králové 2. února 2026

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení: R. V.